

POKLICNE BOLEZNI KOZMETIKOV

POKLICNA BOLEZEN JE BOLEZEN, POVZROČENA Z DALJŠIM NEPOSREDNIM VPLIVOM DELOVNEGA PROCESA IN DELOVNIH POGOJEV NA DOLOČENEM DELOVNEM MESTU ALI NA DELU, KI SODI V NEPOSREDNI OKVIR DEJAVNOSTI, NA PODLAGI KATERE JE OBOLELI ZAVAROVAN IN JE NAVEDENA V SEZNAMU POKLICNIH BOLEZNI.

BESEDILO: KATARINA MAJA SKORJANC, DIPLOMIRANA KOZMETIČARKA (VS)

Bolezen, ki je označena kot poklicna, se mora pojavljati pri določenih skupinah oseb v znatno večji meri kot pri drugem prebivalstvu. Osebe s poklicno boleznijo imajo prizadeto zdravje, prizadeta je lahko ali splošna ali specifična delovna zmožnost, moteno je zadovoljevanje življenjskih potreb.

V Sloveniji je uradno priznanih približno 70 poklicnih bolezni, ki niso razporejene glede na poklic, ampak na izpostavljenost nevarnim snovem oziroma so razdeljene po prizadetih organskih sistemih. Zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa lahko poda sum na poklicno bolezen in predlaga obravnavo, odloča pa invalidska komisija Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije. Zdravje delavcev in varnost pri delu sta potrebna za nemoten proces dela in kakovostno življenje. Zato je osnovni cilj preprečevati oz. zmanjševati možnost pojavljanja poklicnih bolezni. Cilji varstva pri delu so v prvi vrsti zaščititi in izboljšati zdravstveno stanje zaposlenih in tako preprečiti izostanek z dela zaradi poškodb ali obolenj.

V zadnjih desetletjih se poklicne bolezni potrjujejo veliko redkeje kot v preteklosti. Glede na to, da so poklicne bolezni izredno težko dokazljive, običajno invalidska komisija Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije prizna status poklicno obolelega le nekaj dese-

tim ljudem letno.

Pogoji in narava dela kozmetikov sta odvisna od vrste storitve, ki jo kozmetik opravlja pri posamezni stranki. Kozmetiki svoje delo lahko opravljajo sede ali stoje. Dolgotrajni prisilni položaji pri delu škodljivo vplivajo na zdravje, prav tako nezadostna uporaba zaščitnih sredstev, zato je izvajanje zaščitnih ukrepov bistvenega pomena za zmanjševanje pogostosti okvar.

O poklicnih boleznih kozmetikov v Sloveniji po podatkih iz literature ni bila izvedena še nobena raziskava, čeprav je tema aktualna. Zato sem se raziskave lotila v okviru priprave diplomske naloge kot absolventka visokošolskega študija kozmetike na Visoki šoli za storitve.

Z raziskavo, v katero sem vključila preko 100 kozmetičark, sem ugotavljala zavedanje kozmetičark o pomenu preventive, o preventivnih ukrepih ter poškodbah oz. zdravstvenih problemih, ki bi lahko bili poklicne narave.

Raziskava je pokazala, da se večina kozmetičark sicer zaveda pomena ergonomsko oblikovanih delovnih sredstev in pomena uporabe zaščitnih sredstev, vendar jih kar 15 % ne nosi primerne delovnega oblačila in obutve (čeprav to določajo predpisi), celo pri pedikuri jih 30 % ne uporablja zaščitnih sredstev. Med anketiranimi jih 57 % ne hodi na redne sistematske preglede, kar 51 % jih redko ali sploh ne pazi na pravilno držo pri delu, po dolgotrajnem sedenju jih kar 47 % ne naredi ničesar za razbremenitev, razgibanje oz. osvežitev nog. Ti podatki kažejo, da stanje s stališča preventive še ni zadovoljivo.

Med zdravstvenimi težavami, ki bi lahko bile posledice dela, se pri skoraj dveh tretjinah vprašanih kozmetičarkah pogosto ali vsaj enkrat mesečno pojavijo bolečine v predelu vratu, križa in ramenskega obroča. Bolečine v ramenskem obroču so tesno povezane tudi s težavami v vratu in ni naključje, da se poleg bolečin v vratu, pri kozmetičarkah najpogostejše

težave v ramenskem obroču. Domnevam, da je vzroke smiselno iskati v prisilni držbi zgornjega dela telesa pri delu, še posebej med izvajanjem masaž, ter v nezadostnih preventivnih ukrepih.

Okužbe kože je navajalo 8 % anketirank, redkeje (do 2%) pa je navedlo tudi poškodbe kože, kot so vbodne, vreznine in opekline.

Alergije opaža 13 % anketirank, med njimi so težave pogostejše samo pri 3 %. Presenetljivo anketiranke največkrat navajajo alergije na preparate, ki vsebujejo aloe vero, kamilico, olivno olje, azulen, cimet. Seveda ni nujno, da so alergijsko reakcijo povzročile te snovi, lahko bi bile katerekoli druge sestavine teh preparatov, ki pa jih anketiranke ne prepoznavajo. Pogoste so alergične reakcije na kremo proti celulitu, gel za gelirane nohte, olje mintymix, odišavljene razpršilce, dekorativni puder, razkužila in latex rokavice ter na »piljenje nohtov«.

Čeprav v kozmetiki ni uradno priznanih poklicnih bolezni, je raziskava pokazala, da imajo v veliko primerih obolenja in okvare, ki so posledice narave dela, ki ga opravljajo. Menim, da bi morali še več pozornosti posvetiti preventivi – še bolj dosledno uporabljati zaščitna sredstva, opravljati redne sistematične preglede. Najpomembnejše pa je tisto, kar lahko naredijo kozmetičarke same: paziti na pravilno držo med delom, razbremenjevati mišice po dolgotrajnem delu v prisilni držbi in izvajati primerne vaje za zmanjševanje in preprečevanje težav v predelu vratu, križa in ramenskega obroča, predvsem vaje za krepitev mišic. Za svoje zdravje smo namreč odgovorni predvsem sami.

Opomba: raziskavo je Katarina Maja Škorjanc izvedla v okviru priprave diplomske naloge jeseni l. 2011 za zaključek visokošolskega študija kozmetike na VIST – Visoki šoli za storitve v Ljubljani pod mentorskim vodstvom predavateljice Snežane Kocijančič, dr. med.